

Ćwiczenia wymowy samogłosek

Wykonując ćwiczenia pamiętaj, aby:

- pozwolić żuchwie swobodnie opadać w sposób, w jaki wymaga tego artykulacja danej samogłoski,
- otwierać usta i kształtować układ warg zanim wypowiesz samogłoski,
- brzmienie samogłoski było nie zmieniało się przez cały czas jej trwania,
- zaokrąślać wargi i wysuwać je ku przodowi przy wymowie samogłosek „u” oraz „o”.

Ćwicz przed lustrem, kontrolując prawidłowy układ narządów mowy !

- Przyjmij wygodną pozycję. Pomyśl o czymś miłym i uśmiechnij się do siebie. Oddychaj spokojnie wciągając powietrze przez nos. Na wydechu bezgłośnie wymawiaj samogłoskę a cały czas uśmiechając się do siebie. To samo wykonaj kolejno z samogłoskami o, e, u, i, y.
- Wymawiaj samogłoski w podanej kolejności - zaczynając od maksymalnego rozwarcia, zmniejszając je stopniowo do minimalnego, a następnie w odwrotnej kolejności:

- a e y i a o u i y e a u o a

- Wymawiaj opozycyjne pary samogłosek, najpierw wolno, następnie w coraz szybszym tempie:

- ai ai ai ia ia ia

- au au au ua ua ua

- ui ui ui iu iu iu

- Wymawiaj poszczególne sekwencje samogłosek na jednym wydechu

- a e y i o u

- a o u e y i

- a i u e o y

- a y o i u e

- Wymawiaj pary samogłosek, najpierw rozdzielnie (staccato), później wymawiaj je łącznie (legato):

- aa ae ay ai ao au

- ea ee ey ei eo eu

- ya ye yy yi yo yu

- ia ie iy ii io iu

- oa oe oy oi oo ou

- ua ue uy ui uo uu

- Wymawiaj dokładnie samogłoski w następujących układach. Najpierw w wolnym tempie, później coraz szybciej, ale nie tracąc wyrazistości wymowy.

- a e i o u y ą ę

- e i o u y ą ę a

- i o u y ą ę a e

- o u y ą ę a e i

- u y ą ę a e i o

- y ą ę a e i o u

- ą ę a e i o u y

- ę a e i o u y ą

- Oprzyj brodę na dłoni, po to, by odczuć ruch żuchwy. Wymawiaj głoski rozdzielnie (staccato). Po wypowiedzeniu każdej pary głosek w odpowiednim układzie wracaj do pozycji wyjściowej.

- A-e e-a y-a i-a o-a u-a
- a-y e-y y-e i-e o-e u-e
- a-i e-i y-i i-y o-y u-y
- a-o e-o y-o i-o o-i u-i
- a-u e-u y-u i-u o-u u-o

- Wymawiaj jak najdłużej samogłoskę a na jednym tonie, kierując głos na sklepienie podniebienia twardego. To samo powtórz z samogłoskami: u, o, y, e, i.

- Wymawiaj samogłoski najpierw staccato (rozdzielnie), później legato (łącznie):

- u, u, u, ... uuuuuuu.....
- o, o, o, ... ooooooooo.....
- a, a, a, ... aaaaaaaaa.....
- e, e, e, ... eeeeeee.....
- i, i, i, ... iiiiiiiiiii.....
- y, y, y, ... yyyyyyy.....

- Wymawiaj samogłoski a, o, e, u, i, y najpierw bezgłośnie, później szeptem, półgłosem oraz głośno.

- Starannie wymawiaj następujące połączenia, nie zacierając brzmienia samogłosek:

- u ALI a ALA o ALI
- u ELI a ELA o ELI
- u IRKI a IRKA o IRCE
- u OLI a OLA o OLI
- u ULI a ULA o ULI

- Ćwiczenie dźwięcznej, zrozumiałej mowy na samogłoskach

- Wykonaj wdech, następnie wydechaj powietrze wypowiadając niższym głosem samogłoskę „a”. Zmierz czas i zapisz, ile trwała ta czynność. Powtórz tę czynność, tym razem wydechając samogłoskę „e” ale już ton wyżej. Zapisz wynik. Teraz za każdym razem coraz wyżej wymawiaj kolejne samogłoski: „i”, „o”, „u”. Jeśli możesz, nagraj ćwiczenie. Przy odsłuchiwaniu zwróć uwagę na to, czy samogłoski nie brzmią inaczej niż powinny. Powtarzaj ćwiczenie i zapisuj wyniki.